KONUTLAR, KOMŞULAR, KOMŞULUKLAR

ÇATI
Ege-Koop Eğitim ve Kültür Derneği Yayını,
Yıl:3, Sayı:5, Haziran 1998, İzmir, s.8-9

GE-KOOP
ĞİTİM VE
ÜLTÜR
ERNEĞİ

EGE-KOOP

ÇATI

EGE-KOOP EĞİTİM VE KÜLTÜR DERNEĞİ YAYINIDIR

YIL :
SAYI :
HAZİRAN 19

ÇATI'nın içinden...

14 yıldır destan yazıyoruz
Hüseyin Aslan.....3

Ege-Koop ve Ege bilinci
Yaşar Aksoy.....7

Konutlar, Komşular, Komşuluklar
Hülya Koç.....8

Ege-Koop'tan laboratuvar atağı.....9

Bir sembolsün sen Ege-Koop
Hamdi Türkmen.....10

Bir gazetecinin kısa ölüm notları
Aykut Poturoğlu.....11

Kimlik Sorunu
Toktamış Ateş.....12

14. Olağan Genel Kurul...14

7.EğitimSemineri.....16

Villakent ve Bahçekent'e tam not.....18

Dünya Özgür Gazeteciler Günü.....20

Yavru Vatanda 5000 Konut.....21

Seyrek'te dev bir uydukent.....22

Seyrek'te 2. bahar Şöleni..26

Egekent-4 Bahar Şöleni.....28

Şiir Yarışması ödülleri.....30

Ege-Koop Gerçeği
Hakan Atis.....33

Yapı Sigortası Sistemi.....34

İl olduk İllet olduk
Savaş Ünlü.....37

Ya sağdan safra atılacak Ya sola ağırlık konacak
İsmet Solak.....39

İkinci toplu konut hamlesi.....41

Baradan'ın gören üç gözü...
Hüdai Ülker.....43

Ege-Koop'tan şehitlere saygı.....44

Egekent-3'e Atatürk Büstü.....46

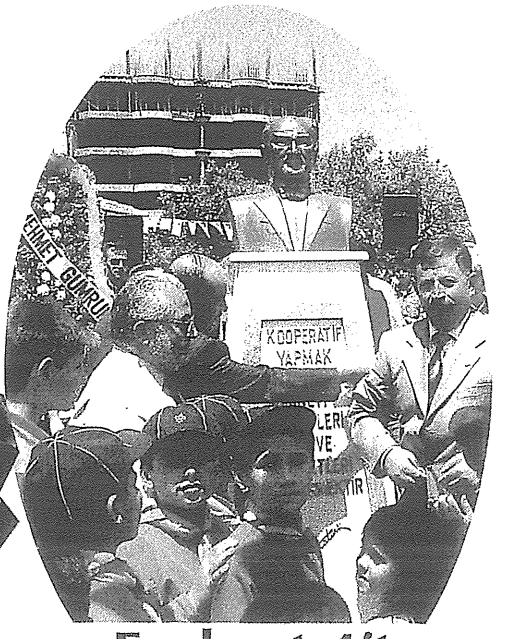

2. Bahar Şöleni

S/26

14. Olağan Genel Kurul

S/14

Egekent-4'te Bahar Şöleni

S/28

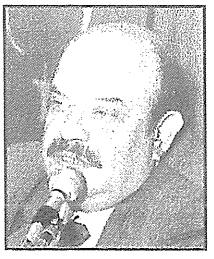
Egekent-3'e Atatürk Büstü

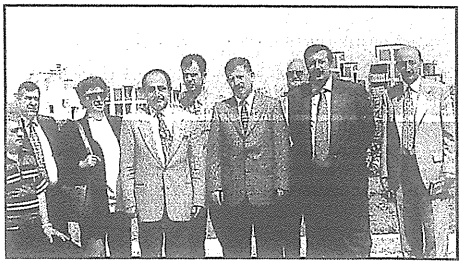
S/46

Kimlik Sorunu

Toktamış Ateş

S/12

Villakent ve Bahçekent'e tam not

S/18

KONUTLAR KOMŞULAR KOMŞULUKLAR

Yard. Doç. Dr. Hülya KOÇ

İnsanların yaşam koşulları giderek bozulmaktaydı. Temel gereksinmelerini karşılamakta zorlanıyorlardı. Ancak karşılıklı yardımlaşma ve dayanışma ile bu zorluğu aşabileceklerine karar verdiler ve bir gün 28 kişi bir araya geldiler. Yıl 1844, yer Manchester yakınındaki Rochdale kasabası idi. Bugün Rochdale Haksever öncüleri olarak anılan ve günümüzdeki kooperatifçilik hareketinin öncüsü sayılan bu grubun girişiminin üzerinden 150 yılı aşkın bir süre geçti. Bu sürede kooperatifler binlerce üye ile hem dünya yüzeyinde yayılmayı sürdürdüler, hem de faaliyet alanlarını çeşitlendirdiler. Tam olarak ne özel ne de kamu sektörü özelliklerini taşımayan bir üçüncü sektör oluşturdular, kooperatifçiler.

Birgün kooperatifçilik ilkeleri olarak anılan altı temel ilke ise uzun süren çalışmalar sonucu biçimlenmiş ve sadeleştirilmiştir. Bu ilkeler, "serbest giriş" ya da "açık ve gönüllü üyelik ilkesi", "demokratik yönetim ilkesi", "sermayeye sınırlı faiz verilmesi ilkesi", "risturn dağıtımı-üyeler arasında dağıtılan artı değer ilkesi", "üye eğitimi ilkesi" ve "kooperatifler arasında işbirliği ilkesi" biçiminde özetlenmekte ve çeşitli alanlarda faaliyette bulunan kooperatifleri yönlendirmektedir. (Lewin, 1981, s. 18)

İnsanların en temel gereksinmelerinden biri olan barınma gereksinmesini karşılamak üzere de kurulmuştur kooperatifler. Bu anlamda ülkemizde Cumhuriyet dönemindeki ilk örnek 1934 yılında filizlendi, gelişti. Geçen sürede sayıları arttı, ülke yüzeyine yayıldı ve uygulamaları çoğaldı ama kökleri yeterince beslenemedi gibi. Konuta erişmek üzere çözümler ise desteklere de bağlı olarak bazen Kaf Dağı'nın ardı kadar uzak, bazen duvarın ötesi, bazı dönemlerde de açık bir kapı olduğu önlerinde, ancak bu yazı bu dönemsel değişmeler ve nedenlerine değil, yalnızca, kooperatiflerin ekonomik yararlar kadar önemli toplumsal yararlarını, kooperatif üyelerine ve üye olacaklara bir kez daha anımsatmak ve bu kuruluşun niteliklerini netleştirmeye yöneliktir.

Kooperatif, sözlük anlamı ile işbirliği demek. İşbirliği de temelde iki unsuru içermektedir: paylaşım ve dayanışma. Paylaşım, önce "sorunu", sonra "sürüci", "birikimleri" ve konut kooperatiflerinde giderek, aynı toplulukta, aynı komşulukta "yaşamı" paylaşım. Dayanışma ise paylaşımın tüm aşamalarında, hem kendine yardım hem de karşılıklı yardımlaşmaya uzanan bir süreç. Bu anlamda bakıldığında kooperatif, ekonomik amaçlarının ötesinde ve üzerinde toplumsal amaçları sağlamada işlev görmesi gerektiği kabul ediliyor.

Kooeratifçilik işbirliğinin yalnızca sorun çözümüne yaklaşımda bir yöntem olmadığı, aynı zamanda topluma bakışta yeni bir yol olduğu savunulmaktadır. Başarılı bir kooperatifin genellikle aşağıdaki karakteristiklere sahip olduğu görülmektedir:

1. Liderlik : Diğerlerini aydınlatan, harekete geçiren bir liderin varlığı önemlidir. ancak, bununla birlikte kontrolün tümünü elinde tutmak üzere liderlikten kaçınılmalıdır.

2. Yöntem : Nesnelerle olduğu kadar insanlarla da çalışabilecek ani hem iyi bir işadamı hem de iyi bir sosyal liderlik niteliklerine sahip insanların bilgi ve deneyimi başarıda önemli unsurlardan birisidir.

3. Katılım : Koopetaratif üyesi, hem kararların sahibi hem de kararlar üzerinde kontrol sahibi olmalıdır. Bu kontrol süreklilik taşımalıdır. (Dyk, Whitlock, 1982)

Konut kooperatifleri, bir yönü ile, bir yerleşmedeki yaşam kalitesinin göstergeleri arasında sayılan, "yeterli ödenebilir konut sunumu" sağlamada yer alabilecek konut organizasyonlarından biri olarak işlev görebilir. ancak, yalnızca ödenebilir konut sağlamada değil, aynı zamanda, yaşam çevresinin niteliğinin geliştirmesinde de, çevrenin oluşumu ve yaşamasında sağladığı potansiyeller açısından konut kooperatiflerinin yerine özel bir önem atfedilmesi gereğine inanılmaktadır.

Kooperatiflerin eronomik yararları arasında, kısaca, üyeleri tasarrufa özendirmesi ve birlikte tasarrufun sağladığı olanaklar yanında, bireylerin taleplerini örgütleme yomuyla krediler ve vergi indirimleri gibi desteklere ulaşmadaki kolaylıklar vurgulanabilir. Toplumsal yararları arasında ise, üyelerin toplumsal dayanışma duygularını güçlendirmesi ve özyönetim ve denetimin sağlandığı, konut ve çevrenin gerçekleşmesine ve yaşamasına katılım ön plana çıkmaktadır.

Konut alanında kooperatif biçiminde örgütlenmenin yararını savunmada güçlü argümanlardan birisi, üyelerin oluşun çevre üzerindeki denetimi maksimize etmesi biçiminde konulmaktadır. Kooperatiflerin bireysel gelişmeyi kolaylaştırıcı ve sorumluluğu artırmayı teşvik edici özelliğinin, bir güç dengeleyici yapı sunduğu savunulmaktadır. Bunun da süreç içinde güçlü komşulukların oluşturulmasında ve topluluğun geliştirilmesinde önemli bir nokta olduğu belirtilmektedir. (Selby, Wilson, 1988, s. 38) ancak, böyle bir gerçekleşme, önce birlikte hareket etmenin sunduğu avantajların farkında olmayı, sonra da buna istekli olmayı gerektirmektedir.

Konut kooperatiflerinde üretilen ve tüketilenin aynı mal, konut olması üyelerin kooperatifle sürekli ve pekişmiş bir ilşkide olmasını belirginleştirmektedir. Üyelerin diğer üyelerle olan ilişkileri de daha yakın ve kişiseldir, çocuklar dahil tüm aileyi ve yaşamın görece büyük bölümünü kapsamaktadır. Bu nedenle üyeler arasındaki ilişkiler, bütünleşmiş bir kentsel topluluğun geliştirilmesinde ve kooperatifin başarısında önemli rol oynamaktadır. Konutun taşınmaz olması ve pahalılığı nedeniyle konut kooperatiflerinin diğer kooperatiflerden çok daha fazla yerel ve merkezi yönetimle işbirliğine duydukları gereksinme, konutun yaşam süresi gözönünde tutulduğunda

uzun süreli planlama, organizasyon gereği ve kar amacı olmama sözcüğünün kapsamı, konut kooperatiflerinin özelliklerine eklenebilir (United Nations, 1975, S. 71; Lewin, 1981, s. 16)

Kar amacı olmayan konut organizasyonlarının kooperatif topluluklar biçiminde olması durumunda onları diğer biçimlerdeki organizasyonlardan ayıran üç temel nokta vurgulanabilir. Bu noktalardan ilki "kendine yardım" (self-help) konusudur. Bu özelliği üyelerin karşılıklı yardımlaşmaları gereğini ön plana çıkartır, ancak bu, kooperatiflerin dış kuruluşların yardımını almadan çalışacakları anlamına da gelmemektedir. Kendine yardım aynı zamanda üye eğitimini de kapsamaktadır. ikinci nokta, kooperatiflerde ortak ve müşterilerin aynı kimseler olmalarıdır. Bu özellik, daha iyi hizmet için topluluğun işlerine aktif katılım konusu ile bağlantılıdır. Üçüncü önemli özellik de, özyönetim ilkesi yani, demokratik yönetim ve denetimdir. (United Nations, 1975, s.110 - 111)

Konut kooperatiflerinin sosyal yararlarının gerçekleştirebilmesi büyük ölçüde üyelerin katılımına bağlıdır. Üye katılımı, kuruluşun işleyişi konusunda bilgi sahibi olan üyelerle etkinlik kazanacaktır. Üyelerin bilgi sahibi olması ise, iletişim ve öğrenme kanallarının açık olmasını gerektirmekte ve kooperatiflerde üye eğitiminin önemini ortaya koymaktadır. Bu konut kooperatifinin başarısı bu geniş anlamda ele alındığında ise, kooperatiflerin yalnızca konut yapımı ile yetinmeksizin oluşan konut çevrisinin yaşaması ve bakımında da görev üstlenebilecek nitelikte bir organizasyona dönüşmesine gereksinmesi olduğu görülmektedir.

Daha yaşanabilir çevreler oluşmasında konut kooperatiflerden beklentiler ve kooperatiflerde de bunu sağlayacak potansiyel bulunduğuna inanılmaktadır. Bu potansiyel ise kooperatiflerin özdenetim kanallarını açık tutmasına, kooperatifler arası işbirliğini güçlendirmesine ve kooperatiflerin nitelikleri konusunda toplumsal öğrenme süreçlerinin geliştirilmesine bağlı olarak daha fazla gerçekleşme olanağı bulacaktır.

KAYNAKLAR:

- Dyk, Nick Van; Whitlock, Robert (1982) : Introduction to Co-operative Housing, second edition, The Co-operative Housing Foundation of Canada, Ottawa, Ontario.

- Lewin, A. C. (1981) Housing Co-operatives in Developing Countries, John Wiley and Sons, NewYork.

- Selby, J; Wilson, a. (1988) : Canada's Housing Co-operatives: An Alternative Approach to Resolving Community Problems, University of British Columbia-Planning Papers, Voncouver.

- United Nations Department of Economic and Social Affairs (1975) Non-Profit Housing Associations, Organization-Financing-Structural Integration, NewYork.

Hüseyin Aslan Laboratuvarı törenle hizmete açıldı.

Ege-Koop'tan laboratuvar atağı

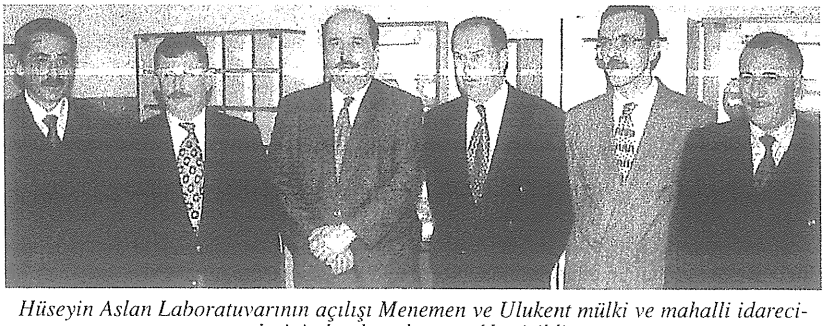
Egekent-2 İlköğretim Okulu'na Ege-Koop'un katkılarıyla yaptırılan laboratuvar, Ege-Koop Genel Başkanı Hüseyin Aslan tarafından açıldı.

21 derslikli Egekent İlköğretim Okulu'nun kurulmasında büyük emeği geçen Ege-Koop, bu okula yaptırdığı laboratuvar ile eğitime desteğine devam etti.

Adının verildiği laboratuvarın açılışında konuşan Ege-Koop Genel Başkanı Hüseyin Aslan, "Egekent-2 İlköğretim Okulu'nun hizmete geçirilmesinde, eski Vali Kutlu Aktaş ile birlikte büyük çaba sarfettik. Ege-Koop olarak katkılarımızı yine sürdürüyoruz. Açtığımız laboratuvarla öğrencilerin ezberden kurtulmasını, öğrendiklerini pratikte de görmelerini amaçlıyoruz. Bu tür eğitim hizmetleri yapmak Ege-Koop'un bir görevidir. Atatürkçü ce çağdaş gençler yetiştirmek için bütün eğitim kurumlarımıza destek çıkmalıyız" diye konuştu.

Açılış törenine, Menemen Kaymakamı Nurettin Yücel, Ulukent Belediye başkanı Hakkı Özaydın, Koyundere Belediye Başkanı Selahattin Yeşilkaya ve Menemen Milli Eğitim Müdürü Oğuz Sezgin de katıldı.

Laboratuvarda telgraf makinesi, elektrik zili, ay ve güneş tutulmasını gösteren denekler ve çeşitli laboratuvar gereçleri bulunuyor. ■

Hüseyin Aslan Laboratuvarının açılışı Menemen ve Ulukent mülki ve mahalli idarecilerinin katılımıyla gerçekleştirildi.